



Glasilo Mestne občine Ljubljana, letnik XVI, številka 8, oktober 2011, ISSN 1318-797X

Ljubljana

KNJIGE
ZA VSAKOGAR



- | | | | |
|---|--|--|--|
| <p>6
Novorojeni most
do porodnišnice</p> | <p>14
Leto dni po
katastrofalnih
poplavah</p> | <p>10
Projekt
Knjige za vsakogar
se nadaljuje</p> | <p>28
Športna vadba
v Ljubljani</p> |
|---|--|--|--|



Ljubljana



Materi Ljubljani

Boris A. Novak: Ljubljana, mati	2
Boris A. Novak: Materi Ljubljani	3
Blaž Golob, mag. Miran Gajšek ob Forumu Ljubljana 2011	4
Novorojeni most do porodnišnice	6
Vita Kontić: Evropski teden mobilnosti 2018	
Nadaljevanje projekta Knjige za vsakogar	10
Nada Breznik: Mestni študenti Ištvan Išt Huzjan	12
Darja Korez Korenčan: APZ Tone Tomšič na azijski turneji	13
Emi Vega: Leto dni po katastrofalnih poplavih	14
Emi Vega: Odpravljanje vlage v poplavljenih domovih	15
Dr. Aleš Smrekar, dr. Brigita Jamnik: Okoljevarstvena zavest Ljubljančanov	20
Četrtni razgledi	21
Staša Cafuta Trček: Ljubljana v očeh tujih turistov	26
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Saše Jelenc	27
Žiga Černe: Športna vadba v Ljubljani	28
Ljubljanske novice	37
Okoljske meritve	40
Dr. Brigita Jamnik: Cevkovo mesto	40
Slovensko mladinsko gledališče v sezoni 2011/2012	41

Fotografija na naslovnici:
Zgoraj: Novorojeni most do porodnišnice,
foto: Dunja Wedam

Spodaj: Logotip projekta Ljubljane –
svetovne prestolnice knjige,
ki se nadaljuje tudi v letu 2011/12,
avtorica logotipa dr. Petra Černe Oven

Risba na strani 2:
Gašper Habjanič: Stritarjeva ulica

Fotografija na strani 3:
Pesnik prof. dr. Boris A. Novak, foto: Miha Fras

Avtorica nepodpisanih besedil
je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Janković. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos– Bleiweis,
mag. Anže Logar, Stanka
Ritonja. Odgovorna
urednica in lektorica:
Nada Šumi, kontakt:
041/737 863, glasilo.
ljubljanaljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
119.800 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Bilo jih je 59. Samo 59. 59 domoljubov, ki so v nedeljo, 19. oktobra 1941, izpeljali prvo veliko akcijo slovenskih partizanov – napad Krimskega bataljona na italijansko postojanko v Ložu na Notranjskem. Edina dva, ki sta imela vojaške izkušnje, sta poveljevala tej pogumni in uspešni akciji: Ljubo Šerčer, nekdanji kraljevi častnik, in Stane Semič – Daki, topničar mednarodne brigade v španski državljanski vojni. Vsi drugi so prvič držali orožje v rokah; pred akcijo so dobesedno slišali, kako jim udriha srce. Politična komisarja, ki sta jurišala na čelu napada, sta bila Dušan Pirjevec – Ahac in Ante Novak, moj oče, ki je svoje spomine zapisal v članku Kako smo doživljali partizanstvo (Slovenski zbornik 1945). Med drugim piše, kako so se po tem podvigu morali umakniti nazaj v Ljubljano, kjer so zaradi izdajstva zaprli in usmrtili Šerčerja in skupino partizanov:

»V Ribniško dolino smo prišli tako izčrpani, da smo ukazali umik – v Ljubljano. V tistih štirinajstih dneh koncem novembra in začetkom decembra 1941 smo se partizanski otroci, ki smo izgubili zveze z organizacijami z vseh strani, zatekli k materi Ljubljani. Bila je to prva resna kriza slovenskega partizanstva – povzročil jo je sneg. Prišli smo mi, prišel je drugi polbataljon Krimskega bataljona, ki je tudi doživel svojo zimsko tragedijo, prišli so iz Gorenjske, iz Savinjske doline, od povsod. V Ljubljano se je umaknilo čez tristo partizanov. Ljubljana jih je sprejela, skrila, zdravila, oblekla, obula, nahranila in pripravila za zimsko borbo. Partizani so se vračali v hrib, brž ko so si opomogli in so bili opremljeni za zimo. Nekaj se jih ni vrnilo. Ljubo Šerčer je ostal v Ljubljani. Toda junaki v borbi so ostali junaki pred sodiščem in na morišču, da so fašisti ostrmeli in so jim zašklepetali zobje. Beseda Ljube Šerčerja pa se je uresničevala: na njih mesto so stopale desetine in stotine novih borcev.«

Na podlagi spominov svojega očeta sem napisal pesem Ljubljana, mati ter jo vključil v nastajajoči ep. Ko sem dokončal to pesem, sem se – prijetno utrujen – odpravil na sprehod po Ljubljani. Pod vtisom očetovih besed sem mesto doživel z novimi, svežimi očmi. Sprehajal sem se ob Ljubljanici in užival v vrvežu množice, v čudežni normalnosti vsakdanjega življenja, se čudil prenovljenim obrežjem in »novim starim« mostovom, občudoval kipe Jakova Brdarja in Mirsada Begića, strmeli nad prostorskimi rešitvami, ki dajo mestu dihati njegovo dolgo prikrito, lepo dušo. Ljubljana je v zadnjih letih doživela razcvet. Razvoj, ki je pravzaprav vrnitev k sebi, k naravi samega mesta. Ljubljana je postala prijazno, toplo, očarljivo mesto. Mesto po človeški meri.

Ko sem se l. 1968, pri občutljivi starosti štirinajstih let, priselil v Ljubljano, sem komaj dihal, tako redek je bil zrak. Kot bi eleganco Plečnikove magije mazale masne saje vseh možnih odtokov sivine. Osamljeni pubertetnik sem obupano hodil po praznih nedeljskih ulicah in preklinjal provinco.

Ko danes hodim po teh istih ulicah, pa lahko diham s polnimi pljuči. Ljubljana je znova, po desetletjih sivine, postala kozmopolitsko mesto, ki brbota od umetniške ustvarjalnosti in radoživosti. Kulturna globina zgodovine se spontano izliva v sodobni utrip velemesta. Ljubljana je zdaj odprto, gostoljubno mesto.

Naj ob vseh teh hvalnicah ne pozabimo na sence polpreteklosti. Najtemnejša med njimi je vprašanje izbrisanih. Z bolečino se spomnim, kako so spomladi l. 2004 tudi mnogi Ljubljančani na sramotnem referendumu glasovali zoper človeške pravice svojih sosedov in someščanov, med katerimi so bili tudi otroci, starejši, ženske. K sreči je vlada, ki zdaj odhaja, odpravila večino teh kršitev.

Kot nekdanji predsednik Slovenskega PEN-a, ki sem med vojnami v Jugoslaviji organiziral humanitarno pomoč za begunce in pisatelje iz obleganega Sarajeva, pa sem še posebej vesel in ponosen, da se je Ljubljana pridružila skupini velikodušnih mest, ki ponujajo azil preganjanim pisateljem iz nedemokratskih držav.

Zasluge za nesluteni razcvet mesta ima nedvomno sposobna vodstvena ekipa Mestne občine Ljubljana, na čelu z vizionarskim arhitektom prof. Janezom Koželjem in županom Zoranom Jankovićem, ki mu sicer občasno pošljem kakšno protestno pismo. In te zasluge bi morali, če so količkaj pošteni, priznati vsi, tudi politični nasprotniki.

Nenadoma se zavem, da se ne spodobi politizirati sredi vse te lepote. Stojim na Šušarskem mostu in zrem v Ljubljanico, ki priteka in odteka. Skozme tečeta dva časa: nekdanji in sedanji. Star sem toliko kot moj dragi profesor Dušan Pirjevec, ko je umrl poleti 1977, in vsaj dvakrat toliko kot Ljubo Šerčer, ko so ga usmrtili v tisti zgodnji, strašni zimi najstrašnejšega leta strašnega 20. stoletja.

Prof. dr. Boris A. Novak, podpredsednik Mednarodnega PEN

Okoljevarstvena zavest Ljubljančanov

Dr. Aleš Smrekar, dr. Brigita Jamnik

Okoljevarstvene kampanje, katerih namen je opozarjati na pomen zdravega življenjskega okolja in zbuditi okoljevarstveno občutljivost, so del našega vsakdana. Prav zato je zanimivo spremljati, kako tovrstne aktivnosti med prebivalci določenega okolja odmevajo in kakšen vpliv imajo na njihovo razmišljanje o okoljskih temah. Glede na številčnost okoljevarstvenih aktivnosti bi lahko pričakovali, da imajo akcije velik vpliv in da postajamo opazno bolj okoljevarstveno občutljivi. Ali je tovrsten vpliv res zaznaven in ali se prebivalci Ljubljane res vedemo drugače kot pred leti? V okviru projekta INCOME smo z anketiranjem ugotavljali, kako Ljubljančani razmišljajo o okoljevarstvenih problemih, predvsem tistih, povezanih z viri pitne vode in pitno vodo, in ali so se pripravljeni morebiti tudi čemu odreči, če bi s tem lahko vplivali na stanje v okolju.

Načelno smo ZA varovanje okolja

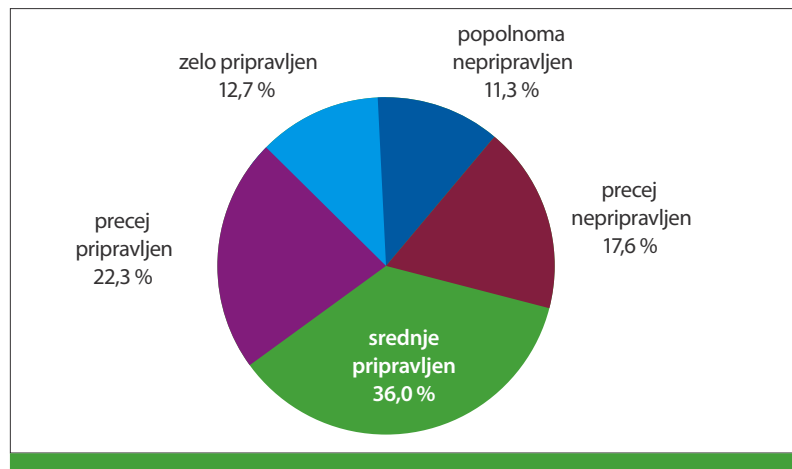
Anketiranje smo opravili leta 2010 na vzorcu 408 oseb na območju Ljubljane. Ljudje načelno podpirajo varovanje okolja brez zadržkov. Anketirance smo najprej povprašali o njihovem strinjanju s trditvijo: »Nobenega smisla ni, da po svojih najboljših močeh skrbiš za okolje, če tega ne počnejo tudi drugi.« Namenoma smo podali trditev, ki kar kliče po odgovoru, ki je v družbi zaželen. Kljub temu se je samo nekaj več od polovice anketirancev (52,6 %) odločilo za odgovor »sploh se ne strinjam« in »se ne strinjam«.

Ali bi bili pripravljeni za varovanje okolja prispevati z višjimi cenami izdelkov?

Poskušali smo tudi ugotoviti, kakšna je pripravljenost prebivalcev Ljubljane, da bi aktivno sodelovali pri varovanju okolja z višjimi finančnimi prispevki, vključenimi v cene različnih izdelkov. Plačevanje višjih cen z namenom varovanja okolja bi bilo po mnenju anketirancev slabo sprejeto. Varovati okolje z lastno finančno udeležbo je »kar precej pripravljenih« in »zelo pripravljenih« samo še malo več kot četrtina anketirancev (26,0 %). Za primerjavo s tem deležem pa je delež tistih, ki se »trudijo« za bolj kakovostno pitno vodo, višji (35,0 %). Torej je voda v zavesti ljudi večja dobrina kot pa okolje kot celota.

Ali bi bili pripravljeni prispevati Fundaciji za zdravo pitno vodo?

V družbi je splošno sprejeto dejstvo, da je za okolju prijazno gospodarjenje treba zagotoviti zadostna finančna sredstva. Razlike so le v predstavah, kdo naj bi jih zagotovil. Zanimalo nas je, ali je posameznik resnično pripravljen prispevati za zdravo življenjsko okolje iz lastnega žepa. Anketirancem smo predstavili izmišljeno Fundacijo za zdravo pitno vodo, ki želi izboljšati kakovost podzemne vode kot vir pitne vode v Ljubljani. Vprašanja v zvezi s Fundacijo so bila tako prepričljivo in realno sestavljena, da anketiranci niso podvomili o resničnosti tega sklada. Zanimalo nas je, ali so anketiranci



Pripravljenost anketirancev za plačevanje precej višje cene različnih artiklov, da bi zavarovali podzemno vodo kot vir pitne vode (N = 408).



Foto: Bojan Erhartič

Nismo še dovolj okoljevarstveno občutljivi.

pripravljeni za razreševanje te problematike plačevati 0,50 € na mesec. Za to sta se odločili natanko dve tretjini (66,6 %) vprašanih. Nadalje smo anketirance povprašali, ali so pripravljeni plačevati Fundaciji tudi višje mesečne prispevke kot le simboličnih 0,50 € na gospodinjstvo, to je po 1 €, 1,50 €, 2 €, 2,50 € pa vse do 5 €. Malo manj kot tretjina anketirancev (31,1 %) se je že predhodno opredelila, da ni pripravljena plačevati niti 0,50 €, nadaljnja četrtina (25,0 %) je menila, da je 0,50 € mesečnega prispevka povsem dovolj. Prelomnico kaže prehod med 2,00 € in 2,50 €. 2,50 € in več bi bilo pripravljenih plačevati 12,5 % vprašanih.

Ali na naše ravnanje vpliva izobrazba?

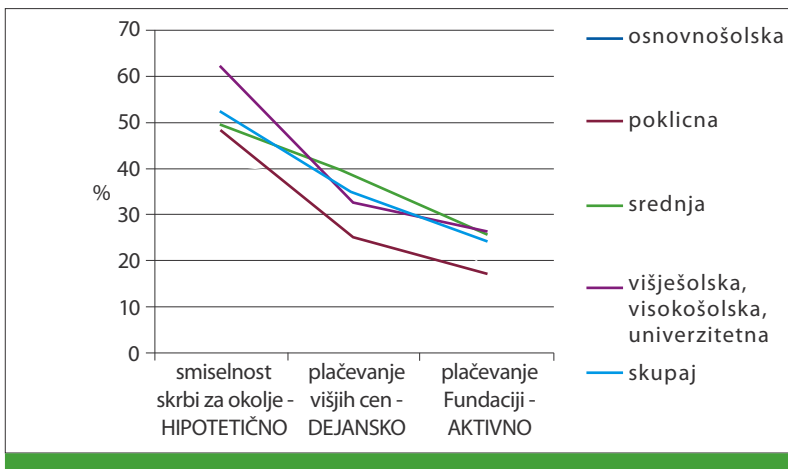
Z anketo smo iskali tudi odgovor na vprašanje, ali obstajajo razlike v okoljevarstvenem razmišljanju po izobrazbenih skupinah.

Izkazalo se je, da se poklicno izobražena populacija najmanj zaveda pomembnosti varovanja vodnega vira. Deloma si to lahko razlagamo s pomanjkanjem okoljskih vsebin v učnih programih. Osnovnošolsko in manj izobraženi anketiranci prav tako niso pokazali velikega navdušenja nad varovanjem okolja. Srednješolsko izobražena populacija pa se že povsem drugače odziva na tovrstne probleme, še za precejšnjo stopnjo okolju prijaznejši pa so univerzitetno izobraženi posamezniki.

Prijazen poziv k razmisleku

Rezultati strokovne javnosti ne presenečajo in so primerljivi s tistimi izpred nekaj let. Ljudje se namreč ne spreminjajo čez noč, ampak je za spremembo družbene zavesti potreben čas. Med prebivalci Ljubljane želimo tudi zbuditi pozornost s predstavitvijo rezultatov ankete: Ljubljančanke in Ljubljančani, zbudite se, ne hodite pasivno mimo. Rezultati ankete so naše ogledalo. Za okolje, v katerem živimo, nosimo soodgovornost.

Več o rezultatih raziskave lahko najdete na spletnem mestu: www.life-income.si v meniju »Strokovna gradiva«. Vabljeni k ogledu.



Gibanje deležev odgovorov na vprašanja o smiselnosti skrbi za okolje, plačevanju višjih cen in plačevanju Fundaciji za zdravo pitno vodo po izobrazbenih skupinah (N = 408).